

CULTUURHISTORISCHE ANALYSE
KONIJNENDIJK MODE
ZUID-BEIJERLAND

20 MEI 2020

INLEIDING

Konijnendijk Mode is gelegen in Zuid-Beijerland. Dit familiebedrijf heeft een rijke historie van 80 jaar. Konijnendijk Mode wil haar visie op regie in de mode-Retail en hospitality kracht bijzetten door een winkeluitbreiding te realiseren die klanten (en medewerkers) inspireert, bindt en verleidt tot aankoop.

De heren Konijnendijk hebben al jaren de droom om hun modewinkel uit te kunnen breiden. Hiertoe is reeds in 2008 het voormalig gemeentehuis van Zuid-Beijerland aangekocht, direct gelegen naast de huidige winkel aan de Gravin Sabinastraat 57. Het plan is om dit gebouw te vervangen voor nieuwbouw. Een aantal cultuurhistorische elementen zullen in de nieuwbouw worden hergebruikt. Om dit te kunnen onderbouwen is door ons een cultuurhistorische verkenning gedaan van het gemeentehuis aan de Tuinweg.

Jeroen Beerens, RoosRos Architecten

Beijerlandse Polder

In 1559 stichtte graaf Lamoraal van Egmont het dorp Beijerland. 25 jaar later kwam hier een tweede dorp bij in de polder. Dit werden respectievelijk Oud en Nieuw-Beijerland. De stichting van het dorp Zuid-Beijerland kan worden gesteld op 1615, het jaar waarin de polder Klein-Zuid-Beijerland werd ingedijkt. Zuid-Beijerland wordt ook wel “De Hitzert”, naar de slik- of zandplaat van die naam, vanwaaruit de bedijking in de 16e eeuw werd begonnen.

Op de buitendijk van de polder Groot-Zuid-Beijerland ontstond in de eerste helft van de zeventiende eeuw het dijkdorp “Den Hitsert”. Aan dit gebied werd in 1653 de Eendrachtspolder toegevoegd. Sinds 1671 draagt de plaats de naam Zuid-Beijerland.

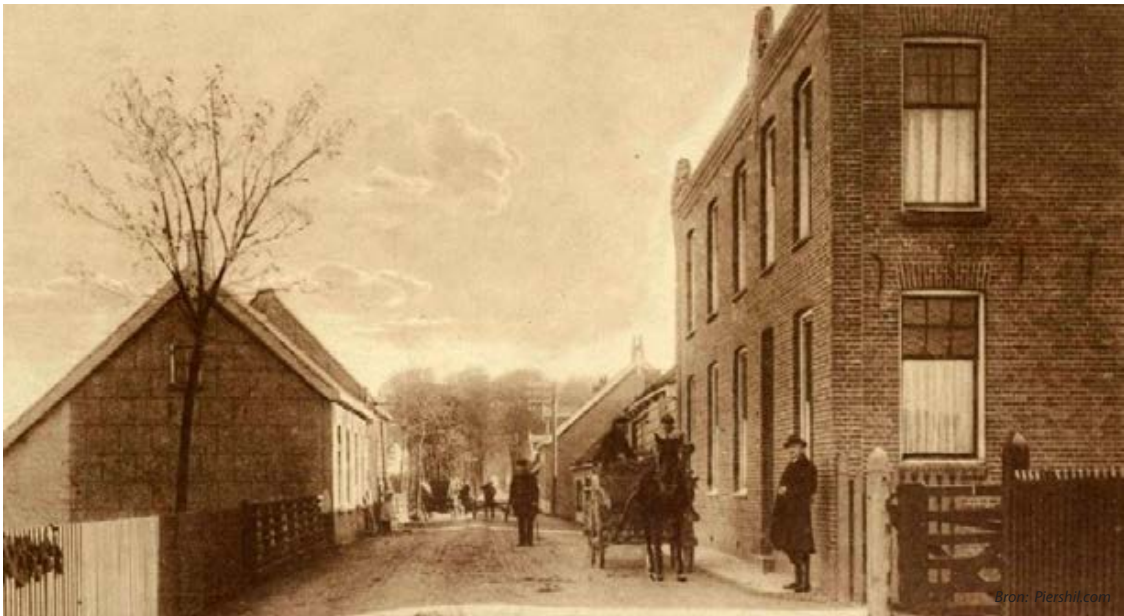
Zuid-Beijerland en haar gemeentehuizen

In het 350-jarig bestaan van Zuid-Beijerland zijn er drie (voor zover gedocumenteerd) verschillende raadhuisen/gemeentehuizen gebouwd. De eerste zat aan de Hoek Kolenpad, de latere Koninginneweg. De documentatie hiervan is vastgelegd op foto in 1911. Dit gemeentehuis was niet gebouwd als raadhuis, oorspronkelijk was het een boederij, gebouwd in 1900. Hierdoor waren er restanten te vinden van koeien- en paardenstallen. Het schijnt dat het ook nog in gebruik is geweest als politiebureau en marechausseekazerne. Op deze plek staat nu een overstort van een gemaal.

In 1938 werd door de gemeente Zuid-Beijerland opdracht gegeven voor de bouw van een nieuw gemeentehuis. De nieuwbouw werd noodzakelijk vanwege de beperkte ruimte in het oorspronkelijk als woonhuis/boerderij gebouwde pand op de hoek Koninginneweg/Dorpsstraat.

Vanwege de Tweede Wereldoorlog moesten de plannen worden uitgesteld. Uiteindelijk betrok met in 1947 het gebouw aan de Dorpsstraat. De laatste vergadering van de gemeenteraad vond hier plaats op 3 juni 1969. Hierna vond de verhuizing plaats naar het nieuw gebouwde gemeentehuis aan de Tuinweg. Bij het bestuderen van de foto’s van “Het Stenen Bakbeest” valt op dat dit gebouw door de jaren heen vaak is verbouwd. Zo is het gebouw nooit met de intentie als gemeentehuis gebouwd. Hierdoor waren er aanpassingen noodzakelijk. Na de verhuizing naar het gemeentehuis aan de Tuinweg is dit pand verkocht. In een later stadium is er een stuk aangebouwd en is de buitenkant geschilderd. In 2016 is uiteindelijk het pand “Het Stenen Bakbeest” aan de Dorpsstraat gesloopt en zijn er appartementen gebouwd.

Hier werd dus géén historische waarde aan het gebouw gesteld. Ten tijden van 2016 bij de sloop van het gebouw is dit ook niet overwogen.

Gemeente Korendijk

Van 1984 tot 2019 viel Zuid-Beijerland onder de gemeente Korendijk. De gemeente Korendijk ontstond in 1984 door het samenvoegen van de gemeenten Goudswaard, Nieuw-Beijerland, Piershil en Zuid-Beijerland, daarnaast behoorde het eiland Tiengemeten ook bij Korendijk. Door deze fusering kwamen de gemeentehuizen in de dorpen leeg te staan. Men ging namelijk over op één centraal gemeentehuis. Op vrijdag 15 december 1989 vond de officiële opening plaats van het nieuwe gemeentehuis van Korendijk te Piershil. Sindsdien is het gebouw aan de Tuinweg vacant. Verschillende bedrijven hebben zich er gehuisvest of hebben er studies naar laten doen.

Rijksmonumentenregister

De kern van Zuid-Beijerland wordt gekenmerkt door de lange Dorpsstraat die overgaat in de Molendijk en de Schoutdijk. De cluster wordt afgebakend door de Schenkeldijk in het oosten, in dit gebied bevindt zich ook een bebouwde Redoute.

Stichting Dorp Stad & Land heeft in opdracht van de gemeente Korendijk in 2013 de cultuurhistorie van Korendijk geïnventariseerd. De historische kernen van de drie voorstraatdorpen Goudswaard, Piershil en Nieuw-Beijerland en het Dijklintdorp Zuid-Beijerland bezitten bijzondere cultuurhistorische waarden. Korendijk is wegens haar ontstaansgeschiedenis en de cultuurhistorische kenmerken en ruimtelijke kwaliteit een bijzonder waardevol gebied in de Hoeksche Waard.

Op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is het rijksmonumentenregister te vinden. Hieruit blijkt dat het gemeentehuis aan de Gravin Sabinastraat/Tuinweg niet aangemerkt is als “cultuurhistorisch”. Dit zal ook als basis dienen voor verdere uitwerking.

Bron: Knipsel Nieuw Raadhuis, Piershil.com

Home » Rijksmonumentenregister

Monumenten of complexen

Monumenten van omringing

Alle objecten

Alle objecten

Taken

Wijziging

Alle provincies

Alle gemeenten

Alle plaatsen

Alle hoofdcategorieën

Alle subcategorieën

Alle functies

1 t/m 11 van de 11 resultaten

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

41076

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 1, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

41071

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 16, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

41072

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 6, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

41075

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 20, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

62084

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 1, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

62085

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 1, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

62087

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 6, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

62086

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 6, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

62088

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 6, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

62079

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 6, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

Details

Rijksmonument

Stuk

Complexnummer

Beschermdde functie

41088

Wijkmonument

Adres

Rijksmon. 1, 1204 v Zuid-Beijerland

Zuid-Beijerland (Zuid-Beijerland)

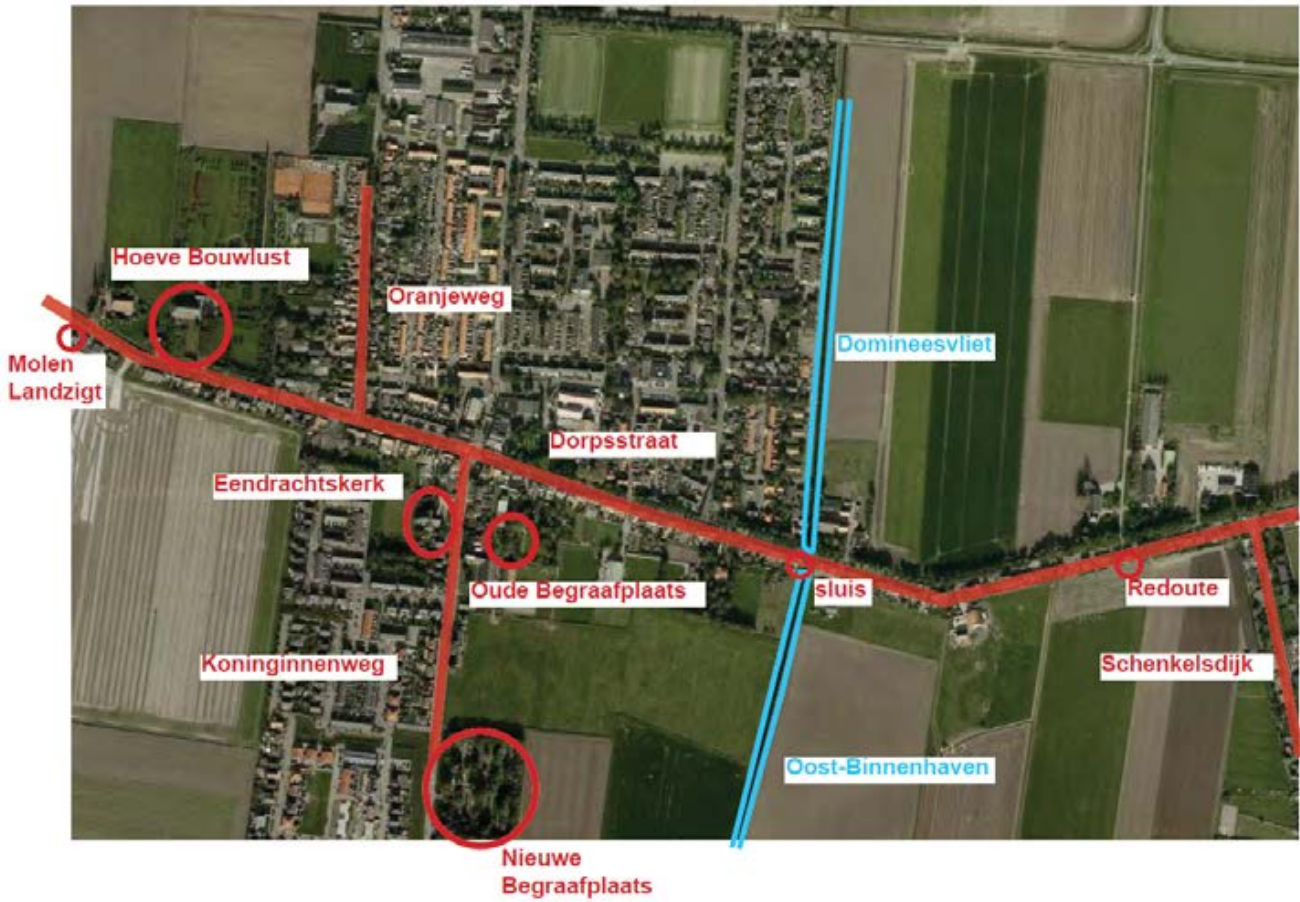
Bron: Opname website cultureelerfgoed.nl

In het rapport cultuurhistorie Korendijk uit 2013 beschrijft Dorp, Stad en Land de ontwikkelingen en geografie van Zuid-Beijerland als volgt: *“De polder is via de Domineesvliet met een sluis in de dijk van de Dorpsstraat verbonden met de kreek Oost-Binnenhaven. Deze sluis met een 17de eeuwse steen bevindt zich in een tuin van een dijkwoning aan de Dorpsstraat en is niet direct waarneembaar. Via een buitensluis is de Oost-Binnenhaven weer verbonden met de haven “De Hitsertse Kade” aan de Buitendijk.*

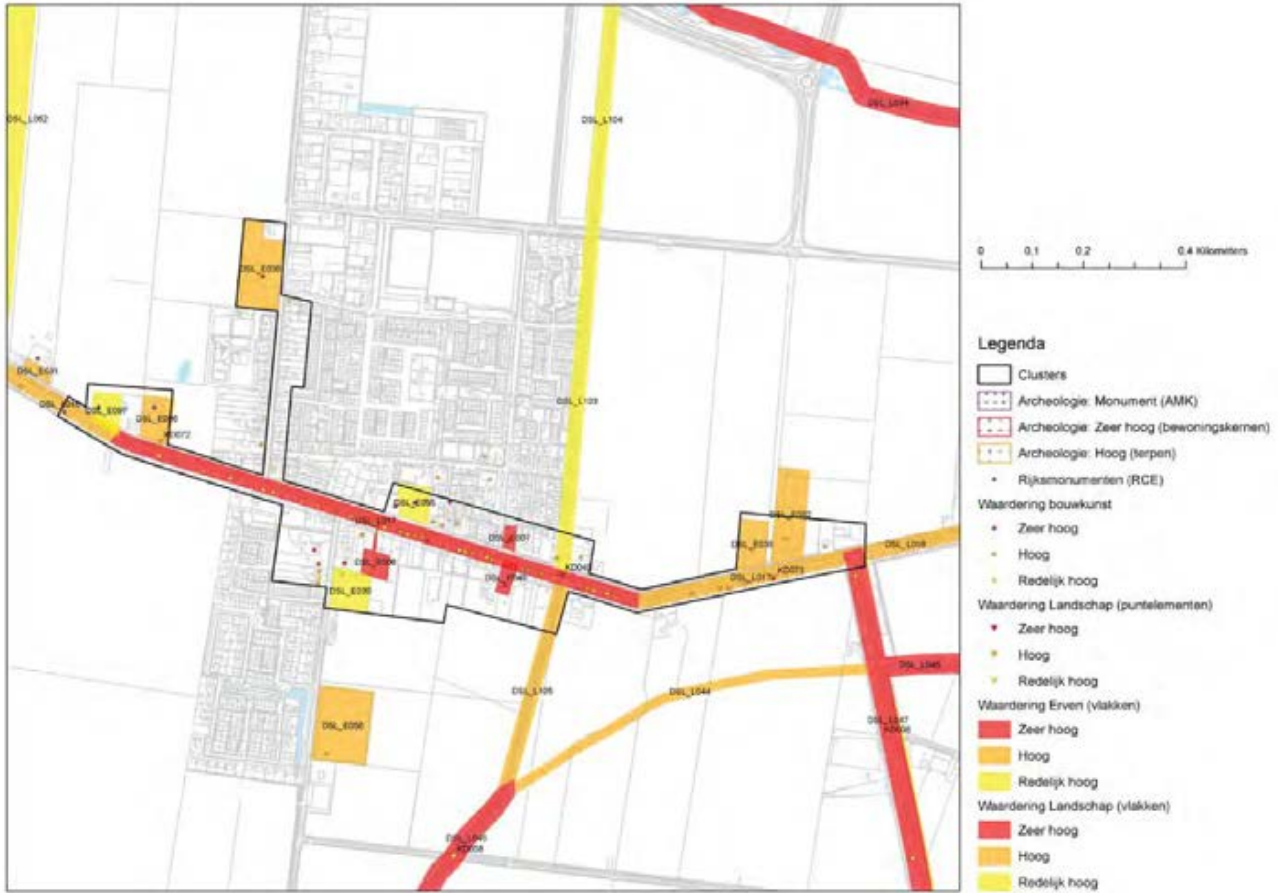
De zuidzijde van de Dorpsstraat bestaat uit nagenoeg aaneengesloten lint van dijkwoningen op het niveau van de dijk. De noordzijde van de Dorpsstraat kenmerkt zich door open puntbebouwing op het niveau van de polder. De erven en tuinen zijn via een heul of brug bereikbaar over het talud.”

Op de dijk heeft de kerk uit 1678 gestaan totdat deze door brand verwoest werd. In 1933 is de vervangende kerk aan de Koninginneweg gebouwd. Op de onderste kaart zijn verschillende waarderingen gegeven. Hier zijn ook de oude gemeentehuizen aan de Dorpsstraat en Gravin Sabinastraat meegenomen. Beiden zijn gewaardeerd als “Hoog” voor bouwkunst. Met als motivering dat deze een zichtbaar element waren voor de gemeenschap van Zuid-Beijerland. Verdere toelichting is niet aanwezig in het document van Dorp, Stad & Land.

Hierdoor is de motivering lastig te weerleggen. Wat opvalt is het gemeentehuis aan de Dorpsstraat binnen het cluster valt welke door Dorp, Stad & Land is aangeduid. Het gemeentehuis aan de Tuinweg valt hier buiten. Onze conclusie is dan ook dat beiden gebouwen aangeduid zijn met een hoge waardering vanwege zijn eerdere functie als gemeentehuis. De waardering voor bouwkunst wordt op de volgende pagina behandeld.

Bron: Rapport Dorp, Stad en Land 2013, p. 22

Bron: Rapport Dorp, Stad en Land 2013, p. 23

In de inventarisatie van Dorp, Stad & Land zijn in totaal 350 bouwkundige objecten gewaardeerd. de MIP inventarisatie uit 1990 bevat 235 objecten. Inmiddels zijn er daarvan 20 gebouwen aangewezen als rijksmonument. Tijdens het veldwerk van Dorp, Stad & Land bleek dat er 32 MIP panden zijn verdwenen, danwel zodanig gewijzigd zijn dat van cultuurhistorische waarde nauwelijks sprake meer is.

In deze waardering zijn zowel het gemeentehuis aan de Dorpsstraat als aan de Gravin Sabinastraat aangemerkt als “Bouwkunst met hoge waarde”. De gebouwen zijn bijzonder in hun verschijningsvorm als men deze vergelijkt met de andere gebouwen die opgenomen zijn in de inventarisatie. Een kanttekening bij het gemeentehuis aan de Dorpsstraat is dat deze al een paar keer verbouwd is en niet meer in de originele staat verkeerd. Deze is tussen dit verslag uit 2013 en 2020 inmiddels gesloopt en vervangen voor appartementen. Een kanttekening kan dus gezet worden bij de waardering “hoog”.

Voor het gemeentehuis aan Tuinweg 5/Gravin Sabrinastraat geldt dat deze in zijn stijl afwijkt van zijn omgeving. De geometrische vormtaal en verticale raampartijen aan de achterzijde zijn kenmerkend voor de periode dat dit gebouw ontworpen en gebouwd is.

Uit nadere studie dat dit gebouw respectievelijk 20 jaar dienst heeft gedaan als gemeentehuis en in de afgelopen jaren meermaals veranderd is van programma . Het beeldbepalende karakter wat een gemeentehuis zou moeten hebben heeft het gebouw voor de gemeenschap in ons inziens dan ook verloren. Het is immers al langer in gebruik voor andere doeleinden dan als gemeentehuis.

WAARDERING INTERIEUR

Om een beter beeld te krijgen hebben wij op 27 september 2019 een rondgang gemaakt door het oude gemeentehuis aan de Tuinweg om te kunnen bepalen welke elementen gebruikt kunnen worden in de nieuwe uitbreiding van Konijnendijk. Onze bevindingen staan hieronder beknopt beschreven:

INTERIEUR

1. De trappen zouden opgeknapt moeten worden om een frisse en eigentijdse uitstraling te krijgen. De trappen zijn zeer lastig herbruikbaar en passen niet in het eigentijdse concept van Konijnendijk. Ze zullen niet hergebruikt worden.
2. In het gemeentehuis is een atoomkelder aanwezig. Deze heeft prachtige oude stalen deuren. Deze deuren zullen een mooie verwijzing zijn naar het oude pand en naar de atoomkelder. Deze deuren zullen geïntegreerd worden in het nieuwe interieur.
3. In het pand zijn meerdere stalen deuren aanwezig. Deze zullen naast de deuren van de atoomkelder een plekje krijgen in het interieur.
4. Het volledige interieur van het gemeentehuis is aan vervanging toe. Elementen als de oude keuken zullen niet worden hergebruikt.
5. In eerste instantie valt het glas in lood men niet op wanneer je het gemeentehuis bezoekt. Het zit gekeken vanaf de Gravin Sabinastraat aan de achterzijde van het gemeentehuis en weggewerkt achter lamellen. Het glas in lood is van dusdanige slechte kwaliteit, er missen enkele stukken, dat de vraag gesteld moet worden of dit hergebruikt kan worden in het nieuwe pand. Het glas zal niet terug komen in het nieuwe ontwerp.

EXTERIEUR

1. Er zijn verticale glazen stroken gebruikt in de vormgeving van het gebouw
2. Het gebouw is zeer gesloten van de buitenkant. De orientatie ligt voornamelijk op de voorzijde. Het toont als een kantoorpand en niet als een uitnodigend gebouw.
3. De luifel is dominant, maar wijkt af van de verdere vormtaal van het gebouw.
4. Rondom ramen ontstaan er scheuren in het metselwerk.

WAARDERING EXTERIEUR

EXTERIEUR

1. Het exterieur bestaat voornamelijk uit repeterende raamopeningen. In de zijgevel van het gemeentehuis zijn als verbinding tussen de volumes verticale glazen stroken gebruikt om deze met elkaar te verbinden.
2. Het gebouw is zeer gesloten van de buitenkant. De orientatie ligt voornamelijk op de voorzijde. Het heeft niet de allure wat je zou verwachten van een gemeentehuis. De verschillende reclame aanduidingen dragen bij aan een verrommeld beeld.
3. Bij nadere inspectie van het gebouw zijn er verschillende scheuren ontdekt in het metselwerk.
4. Het gebouw wijkt sterk af zijn omgeving in architectuur en massa. Het is zeer rationeel opgebouwd en de repeterende raampartijen vallen op in de voor en zijgevel van het gemeentehuis. Aan de overige zijden is het gebouw zeer gesloten.

Conclusie

Na dit onderzoek zijn wij tot de conclusie gekomen dat een herbestemming van het voormalig gemeentehuis onvoldoende aansluit bij de toekomst visie en beperkend is in het concept van de winkel. Hierdoor is de wens van nieuwbouw aansluitend aan het huidige winkelpand concreet geworden. Hiervoor dient het oude gemeentehuis geheel gesloopt te worden.

Het nieuwe pand zal aansluiten op de architectonische massa van bestaande gemeentehuis. Zo zal deze afwijken van zijn taal ten opzichte van zijn omgeving.

Historische elementen als de atoomkelder deuren zullen een representabele invulling krijgen in het interieur. Verder wil Konijnendijk Mode dit moment aangrijpen om een toekomstig modeconcept te realiseren, welke een prettige werk- en inspiratieplek is voor zowel klant als medewerkers. Een totale ruimtelijke beleving van binnen én buiten, welke aansluit op het onderscheidende vermogen van Konijnendijk.

Het gebouw dient een “dagje uit” te bieden aan de consument en speelt op het verlengen van de verblijfsduur door integratie van hospitality en het bieden van comfort aan de klant.

